

Forventningsbrev til kommuner og regionale og statlige etater om arbeidet med vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet

Regionale planer for vannforvaltning for perioden 2022 – 2027 ble godkjent av Klima- og miljødepartementet i samråd med aktuelle departement 31.10.22. Planene vedtar miljømål for alt overflatevann (elver, innsjøer og kystvann) og grunnvann i vannregionene. Vannforvaltningsplanene skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet. Vi ber alle regionale og statlige etater og kommunene om å følge opp planene innen sine ansvarsområder.

Viken fylkeskommune er utpekt som vannregionmyndighet (VRM) og har hovedansvaret for å koordinere arbeidet og følge opp vannforvaltningsplanene i Innlandet og Viken vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet (jmfør vannforskriftens § 21). Dette innebærer blant annet ansvar for å legge til rette for arbeidet som skal utføres, og å følge opp myndigheter som har oppgaver i henhold til forskriften. Viken fylkeskommune ønsker med dette brevet å synliggjøre regionale og nasjonale forventninger til dette arbeidet.

Kort om vannforvaltningsplanene

Vannforvaltningsplanene angir miljømål for alt vann i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Planene inneholder også en oversikt over når miljømålene skal nås. Disse miljømålene skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet i vannregionene. Vedlagt planene er det tiltaksprogram med oversikt over forslag til tiltak for å beskytte vannmiljøet og for å nå miljømålene.

Om regionale vedtak og nasjonal godkjenning

De oppdaterte vannforvaltningsplanene er regionale planer utarbeidet etter plan- og bygningsloven og vannforskriften. Alle fylkeskommunene med areal i Innlandet og Viken vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet vedtok ved årsskiftet 2021/2022 oppdaterte regionale planer for vannforvaltning for perioden 2022 - 2027. Etter vedtak i fylkestingene ble vannforvaltningsplanene oversendt Klima- og miljødepartementet (KLD) for nasjonal godkjenning i departementsgruppen for vannforvaltning i Norge. I forbindelse med arbeidet med nasjonal godkjenning vurderte departementsgruppen planene i et nasjonalt perspektiv, og sikret at planene er i samsvar med nasjonal politikk, herunder kravene i vannforskriften og nasjonale føringer. Planene i Norge ble formelt godkjent 31.10.2022.

Rådsområde for Plan, klima og miljø

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG

Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO

Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no

Internett: www.viken.no

Org.nr.: 921693230

Viken fylkeskommune som vannregionmyndighet ønsker med dette å understreke at godkjente vannforvaltningsplaner skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Dette ansvaret bør tydeliggjøres for nye folkevalgte i kommunene og fylkeskommunene, f.eks. gjennom folkevalgtprogrammet.

Planene, fylkestingsvedtakene og godkjenning dokumentene kan lastes ned her:

[Regionale vannforvaltningsplaner 2022 - 2027 med tilhørende dokumenter: \(vannportalen.no\)](https://vannportalen.no)

Juridisk virkning av godkjent plan

Regionale planer for vannforvaltning skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen, jfr. Plan- og bygningslovens § 8-2. og vannforskriften § 29. Det skal som hovedregel ikke gis tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som vil medføre at miljømålet ikke nås eller at tilstanden forringes.

Planvedtaket forplikter offentlige myndigheter til å følge opp og gjennomføre planen. Planen vil være et grunnlag for statlig planlegging og videre tiltak, budsjett og enkeltvedtak. Forpliktelsen gjelder både for kommuner, statlige organer og regionale myndigheter.

Med uttrykket "legges til grunn" er det ikke ment at vannforvaltningsplanen fører til absolutte forpliktelser av rettslig art. Planen er likevel et grunnlag for å reise innsigelse til planforslag etter plan- og bygningsloven. Vedtatte planforslag etter plan- og bygningsloven kan ha rettslig binding.

Det kan oppstå situasjoner eller komme fram ny eller mer presis kunnskap i enkeltsaker som vannforvaltningsplanene ikke har fanget opp. Slike tilfeller kan tilsi andre løsninger enn det som følger av planene. Det må foreligge endringer i forutsetningene, som oppdatert kunnskap, eller andre særskilte grunner for å fravike en plan som er vedtatt. Dette kan gjøre det nødvendig å endre eller gjøre unntak fra det fastsette miljømålet for neste planperiode.

Dersom resultatet av overvåking eller andre data indikerer at det fastsette miljømålet i en vannforekomst ikke nås, skal årsaken til dette klarlegges og nye tiltak vurderes.

Oppfølging av vannforvaltningsplanene for Innlandet og Viken vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet

Vannregionmyndigheten for Innlandet og Viken vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet (Viken fylkeskommune) ber alle regionale og statlige etater og kommunene om å bruke sine virkemidler for å nå miljømålene som er fastsatt i planene. Forslag til tiltak for å nå miljømålene er summert opp i tiltaksprogrammene. De ligger også tilgjengelig i Vann-nett.no på den enkelte vannforekomst. Vedtak om gjennomføring av enkelttiltak som inngår i tiltaksprogrammet skal treffes av ansvarlig myndighet etter relevant lovverk. Tiltakene skal være operative senest tre år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt, jf. § 25 i vannforskriften.

Alle sektormyndighetene skal oppdatere gjennomføring av sine tiltak i Vann-nett. Vann-nett skal være oppdatert før midtveisrapportering til ESA i 2024. Vannregionmyndigheten oppfordrer likevel alle myndigheter om å oppdatere status for tiltaksgjennomføring årlig. Miljødirektoratet / KLD har ansvar for å rapportere til ESA.

Kommunene er en viktig premissleverandør

Kommunene har en særlig viktig rolle i vannforvaltningsarbeidet. De er myndighet med ansvar for å treffe vedtak om gjennomføring av tiltak innen drikkevann og avløp, overvannshåndtering,

landbruksforvaltning, arealforvaltning og forurensning. For mer informasjon om kommunens ansvarsområder se vedlegg 1. Videre er kommunens arealplanlegging viktig for å nå målet om god tilstand i norsk vann. Gjennom arealplanleggingen kan kommunen sette restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Det lokale arbeidet i vannområdene er dessuten et viktig grunnlag for det påfølgende regionale arbeidet, og muliggjør lokal forankring og medvirkning, samt innhenting av lokal og erfaringsbasert kunnskap. Kommunene besitter også ofte førstehåndskunnskap om vannforekomstenes tilstand og påvirkninger. Gjennom aktiv deltagelse i vannforvaltningen får kommunene både eierskap til egne utfordringer knyttet til vannmiljøet i sin kommune, og kan bidra til å gjøre lokale prioriteringer både med tanke på tiltaksgjennomføring og miljømåloppnåelse.

Nasjonale føringer

For å nå vannforskriften sine miljømål, må innsatsen innen ulike sektorer og forvaltningsnivåer styrkes. De nasjonale føringene for oppdatering av gjeldende planer skal bidra til dette. De nasjonale føringene innebærer blant annet at:

- Alle avløpsanlegg i den enkelte kommune skal oppfylle forurensningsforskriften sine renskrav slik at vi kan nå miljømålene innen 2027, og senest innen 2033.
- Regjeringen vil innføre mer forpliktende krav for forurensning fra jordbruket. Kravene skal sikre god tilstand i alle vannforekomster som blir påvirket av aktiviteter fra jordbruket. Statsforvalteren og kommuner skal stille krav om miljøtiltak der det er nødvendig for å nå miljømålene etter vannforskriften innen 2027, og senest innen 2033. Det skal utformes en ny hjemmel for tilgangen statsforvaltningen har til å stille miljøkrav i spesielt utsatte områder.
- Tiltak for å verne drikkevannskildene skal avklares gjennom de regionale vannforvaltningsplanene, og bli ivaretatt i arealdelen til kommuneplanen, gjennom hensynsoner og tilhørende planbestemmelser.
- De nasjonale føringene understreker også betydningen av kommunenes arealplanlegging for å nå miljømålene: *Gjennom arealplanleggingen kan kommunen sette restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Det er svært viktig at disse virkemidlene tas aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann.*

<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/kld/nyheter/2019-nyheter/vassforvaltning/id2633068/>

Planperioder på seks år

Den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram oppdateres hvert sjette år. Arbeidet følger en fast syklus, og et permanent forvaltningssystem. For mer informasjon se vedlegg 2.

Rammeplan for planperioden 2022 – 2027

Inneværende planperiode består både av en gjennomføringsdel og en planleggingsdel fram mot neste planperiode.

Gjennomføring av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram:

- Tiltakene skal være operative senest tre år etter at tiltaksprogrammet er fastsatt, dvs. innen utgangen av 2024 (§ 25 i vannforskriften)
- Kunnskapsgrunnlaget skal revurderes, og foreligge senest to år før påfølgende planperiode - senest ved utgangen av 2025 (§ 15 i vannforskriften)

Forberede neste planperiode:

- Planprogram og hovedutfordringer sendes på høring senest tre år før neste planperioden begynner - senest fra starten av 2025
- Utkast til oppdatert vannforvaltningsplan sendes på høring senest 18 måneder før neste planperiode begynner - høring senest høsten 2026

Endringer i vannregioninndeling og vannregionmyndigheter fra 1.1.2024

I forbindelse med fylkesdelingen er det behov for å utpeke nye vannregionmyndigheter. Klima- og miljødepartementet har ansvaret for dette gjennom vannforskriften. Vannforskriften er på høring frem til 21. november. Departementet foreslår at Innlandet og Viken vannregion deles til Vest-Viken vannregion og Glomma vannregion, slik det var før regionreformen i 2020. Buskerud fylkeskommune foreslås som vannregionmyndighet for Vest-Viken vannregion, og Østfold fylkeskommune foreslås som vannregionmyndighet for Glomma vannregion. Endringene foreslås å tre i kraft fra og med 1. januar 2024.

Det betyr at det sannsynligvis blir endringer i vannregioninndelingen fra 1.1.2024, og nødvendig å oppnevne nye deltakere i vannregionutvalg og politiske utvalg. Den fylkeskommunen som blir utpekt til vannregionmyndighet for de aktuelle vannregionene fra 1.1.2024 vil sende ut nærmere informasjon om dette etter nyttår, og innkalle nye folkevalgte til møter i de regionale organene.

De godkjente regionale vannforvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram vil gjelde ut planperioden 2022-2027, uavhengig av evt. endringer i vannregiongrensene og hvilken fylkeskommune som er vannregionmyndighet.

Vennlig hilsen

Annette Lindahl Raakil
fylkesråd for plan, klima og miljø
Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 Viktige kommunale ansvarsområder
- 2 Vedlegg 2 Arbeidet følger en fast syklus, og et permanent forvaltningssystem
- 3 Adresseliste